

Mål och Nyttta

Familjen i fokus

Metodtest för mål och Nytt

En extern person har genomfört intervjuer med personer som har eller haft stöd av Familjen i fokus.

Intervjuerna har varit semistrukturerade, formen skapar en öppen dialog och innebär att intervjun kan delvis styras av invånaren genom att de själva får sätta ord på vad som har varit viktigt för dem. Medarbetare som arbetat med familjen i fokus har därefter tagit del av, reflekterat kring och analyserat det anonymiserade materialet samt delat erfarenheter kring det som uppkommit.

Denna rapport är en kort sammanställning av några de behov som identifierades under intervjuerna samt några av de insikter och utvecklingsområden som medarbetarna kom fram till utifrån invånarens upplevelse av stödet från familjen i fokus. Citat som återges i rapporten kommer direkt från intervjuerna och används för att beskriva den upplevelse dessa personer har av Familjen i fokus

Fakta

25 familjer har varit aktuella för Familjen i Fokus sedan start.

11 personer har blivit tillfrågade för intervju och 9 har tackat ja. Urval till intervju har gjorts utifrån att ge en blandning av invånare som betraktas vara jobbredd samt invånare som står längre ifrån arbetsmarknad och som har fysisk eller psykisk ohälsa. De personer som blev intervjuade var de som var kvar i projektet i december 2022.

Fyra män och fem kvinnor har intervjuats. De intervjuade är i åldrarna 32-54 år. De intervjuade har haft kontakt med Amf mellan 22 år och 4 år med ett medelvärde på ca 10 år i snitt. Sex av familjerna har mellan 3-7 barn och resterande har 1-2 barn.

7 av 9 intervjupersoner kunde uppskatta huruvida stödet har varit till nytta för dem.

Bakgrund

Familjen i fokus är en av våra välfärdssatsningar under 2022. Enligt den beskrivning som finns har satsningen syftat till att bygga helhet och samarbete mellan SOF och AMF med fokus på behov i varje familj. Tanken är att det nya arbetssättet ska leda till ökad nöjdhet och i förlängningen ökad självförsörjning och självständighet. Genom att planera och genomföra tillsammans över förvaltningsgränserna har målet varit att hitta nya arbetsmetoder som blir till bättre hjälp för invånare. En del av projektet har varit att genom ett antal pilotfamiljer testa nya arbetsmetoder i samverkan med invånaren och denna rapport fokuserar på den del av projektet. Enligt de dokument som kopplas till Familjen i fokus framgår att pilotdelen i projektet syftar till;

- Ge stöd och kunskap om vikten av att familjen behöver fungera i helheten. Kunskap i hur familjerna skapar goda relationer och fler friskfaktorer i familjelivet.
- Höja familjernas kunskap om vikten av struktur och organisering i hemmets sysslor för att hjälpa föräldrar att kunna söka jobb/studie eller praktik. Jobba som ett team runt familjen utifrån behov.
- Ökad kompetens hos familjerna kring hur arbetsmarknaden fungerar.
- Fungera som en sammanhållande länk med fokus på helheten, stödja eller hänvisa till den som kan hjälpa/stödja. Hjälpa i kontakt med arbetsgivare, hjälpa i kontakt med andra myndigheter och tips om olika aktiviteter och insatser så väl i AMF som SOF.

Målsättning med arbetet

Uppdraget har varit att utveckla ett proaktivt arbete med förebyggande insatser för barnfamiljer med ekonomiskt bistånd, så att barnen inte blir aktualiserade inom socialförvaltningen. Projektet ska hitta arbetsformer i mellanrummen utifrån uppdrag och gällande lagstiftning, integration och trygghet.

Syftet har varit att tillgängliggöra socialtjänstens sociala tjänster för invånare som är aktuella på arbetsmarknadsförvaltningen med försörjningsstöd med antagande att detta kan förenkla vägen till självförsörjning och ett självständigt fungerande liv för barnfamiljer som har kontakt med AMF. Tanken är även att det ska bidra till ökad nöjdhet i kontakten med våra förvaltningar.

Minst 8 av 10 invånare som berörts av Familjen i Fokus ska uppleva att kontakten med oss har bidragit till ökad självständighet/självförsörjning.

Målgrupp

Målgruppen är försörjningsstödstagare med barn. Projektet avgränsas till försörjningsstödstagare med barn under 12 år, boende på Söder och Högaborg, som har haft försörjningsstöd sedan 2017.

Urvalet till projektet sker i slutet av september 2021 och gäller då 35 barnfamiljer. Vid start i juli är 10 av de 35 ärendena avslutade vilket innebär att det återstår 25 ärenden kvar att arbeta med. De flesta av dessa är sambo/gifta med barn. I hushållen ingår totalt 86 barn under 12 år. Antalet unika barn är 79 stycken.

”Jag önskar bli självständig och självförsörjande. Jag vill leva ett normalt liv. Jag vill jobba för en lön och vara självständig. Jag kommer att anstränga mig för att det ska bli verklighet. Jag har inte höga krav. Jag gör vad som helst, städar, packar, butiksbiträde. Men jag måste lära mig läsa och skriva för att klara vissa jobb.”

Utestängd från arbetsmarknaden

Samtliga som ingått i projektet har haft försörjningsstöd i flera år. En gemensam nämnare för alla som intervjuats är att de är språksvaga. Flera av dem har ingen utbildning och är analfabeter och de resterande har väldigt låg utbildningsnivå från sitt hemland och de upplever att de utestängs från arbetsmarknaden på grund av detta. Samtliga talar om att det finns en längtan efter att bli självförsörjande men att det är svårt att hitta arbeten som de kan klara av utifrån sina förutsättningar. Flera lyfter även att de har medicinska hinder för arbete. Många vittnar om en känsla av hopplöshet efter flera år på olika praktikplatser som inte har lett till anställning.

Den eviga praktikplatsen

”Det jag tror hade varit bra när man har fokuserat på ett projekt att man har direkt kontakt med vissa arbetsgivare och att man i det här fallet kan koppla exempelvis att vi testar dina kunskaper där i sex månader och sen blir de nöjda med det så blir det en anställning så att de har direkt kontakt med någon arbetsgivare. För att det här med att någon kommer och säger vi kan hjälpa dig att förbättra ditt CV, eller vi kan hjälpa dig hur du ska söka, hur du går in och söker arbete. För det första så dröjer det inte länge innan man glömmer och ofta vid såna här tillfälle så brukar svaret bli tyvärr, vi har gått vidare med andra sökande.

Men med direktkontakt har man de här nycklarna att man kommer direkt till arbetsgivare och större möjlighet att bli prövad där. Att praktisera ger ju inte vad man egentligen behöver. Det är inte riktigt det man är ute efter.”

Den eviga praktikplatsen

Flera av de som blivit intervjuade vittnar om att de har varit ute på flera olika praktikplatser ibland i flera år utan att det har lett till anställning. Även personer som varit placerade på Samhall berättar om att inte heller det leder till riktiga anställningar utan det stannar vid praktik. Det finns en tydlig praktiktrötthet bland deltagarna och många har tappat hoppet kring att hitta en fungerande anställning där de faktiskt får lön för sitt arbete.

"Arbetsförmedlingen försökte med mig att jag skulle komma tillbaka till Samhall igen men jag ville inte gå tillbaka dit om jag inte kommer att få någon anställning eftersom det vi har fått göra där är att paketera liksom och jag har varit där innan och så jag vill inte gå tillbaka dit om jag inte kan få någon anställning."

Vilket stöd har du fått?

”Det jag har fått från dem är att jag har hamnat på den här praktiken. De sa att den här praktiken hjälper mig eftersom jag har varit borta från arbetsmarknaden ganska länge och att jag också får ett papper därifrån, att jag får en ökad chans att få ett arbete. Det känns som att de jobbar, att de jobbar på det men jag kunde inte känna av liksom att det händer någonting angående jobbet. Så de försöker.”

HELSINGBORG

Vilket stöd har du fått?

"Vi fick bra uppgifter och nyttig information men jag vet inte liksom ifall det har lett till hjälp som behövs. Men information fick vi."

"Hur man är på en arbetsintervju, hur man ska prata, sitta och hur man ska handskas på en hel intervju. Andra viktiga punkter gällande samhället förtydligades. Vissa grundläggande uppgifter har vi fått information om. Sen har vi en annan utbildning, en samhällsutbildning."

"Jag skulle vilja ha hjälp med skolan och språket. Hjälp att få ett jobb. Jag har fått den hjälpen först nu."

Vilket stöd har du fått?

"Det de har gjort och hur de bemött mig har varit bra. Min sjukskrivning har de inte kunnat göra något åt men jag fick bra information och det här med Försäkringskassan visste jag inte innan."

"I nuläget har jag inte fått något stöd av dem. De har frågat angående barnen och så. Jag är väldigt tacksam men där behöver jag liksom ingen hjälp. Men de har sagt att de ska kontakta min handläggare på Arbetsförmedlingen och se om de kan hjälpa mig med något när det gäller anställningen."

Hur stödet har upplevts

Några nämner att de har fått hjälp i möte med andra förvaltningar och andra myndigheter. Att de har information som kan vara till hjälp för dem och att de fått hjälp att driva sitt ärende, få tillgång till praktikplats mm. Men som tidigare nämnts så kvarstår förhoppningen om att detta skulle kunna leda till något mer och drömmen om en anställning inte har infriats.

Några nämner även att de har haft problem med utbetalning av sitt ekonomiska bistånd pga förändringar i sin livssituation och hur detta påverkat hela livet och försvårar eller till och med raserar insatser som arbetsträning, praktikplats mm. Trots att de har haft kontakt med projektmedarbetarna har man inte lyckats slå hål på stuprören utan varje förvaltning fattar sina beslut utifrån de interna riktlinjer som finns och att detta trumfar familjens totala behov.

Har stödet varit till nytta?

5	5	5	4	4	3	2,5	=	85% anger nytta
---	---	---	---	---	---	-----	---	-----------------------

Intervjupersonerna fick frågan, på en skala från 1-5 vilken nytta har du haft av stödet från familjen i fokus? 1 är ingen nytta alls och 5 är maximal nytta.

Av de nio intervjupersonerna kunde sju personer bedöma om insatsen varit till nytta. Av dessa sju ansåg sex personer att stödet har varit till nytta för dem det vill säga att de ger ett omdöme på 3 eller högre. Två personer kunde inte bedöma om stödet varit till nytta pga för få träffar.

Har stödet varit till nytta?

"Det här projektet kan gynna en person som har ett bra språk, som är ung och behöver bara lite detaljer. Men för en person som mig som är svag i språket, lite äldre så är inte det här så bra. Det känns lite som Arbetsförmedlingen. Att ja..nu får ni komma hit så det känns bara som att man går fram och tillbaka."

"Det de gav var faktiskt bra. De gav allt även om man som person inte tar det till sig men de gav ändå allt och det känner jag att de har gjort."

"Så vi har träffats bara två gånger så jag kan inte, förstå mig jag kan inte säga så mycket, jag känner inte att jag var så mycket med dem att jag känner någonting bättre eller som det sa jag har tappat motivationen eller någonting. Jag vet inte vad ska jag säga."

"Ja, de hjälpte mig komma i rörelse så det är bättre än inget. Men om jag tänker på framtiden så känner jag inte riktigt...och det är när det gäller mig!"

"Jättebra! Det fick mig att vara igång. Det var inte som tidigare. Ibland kunde jag bara sitta hemma i sex månader och jag gjorde ingenting. Nu känner jag att det är någon som vägleder mig, hänvisar mig, någon som bryr sig om mig."

Har stödet varit till nytta?

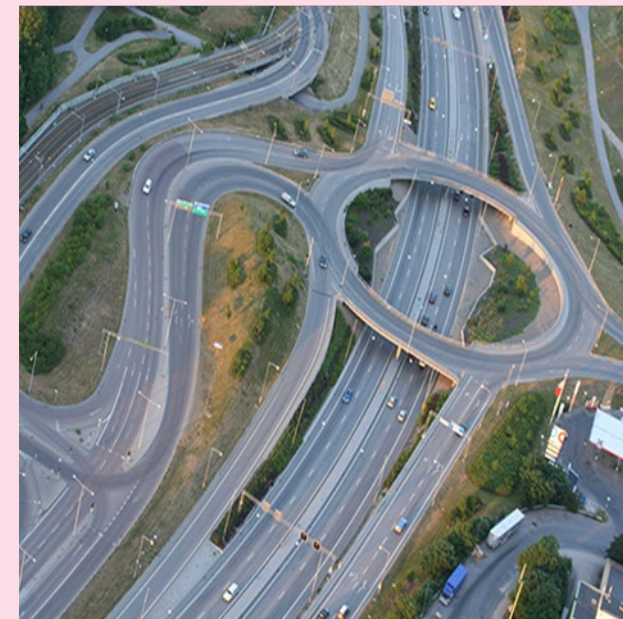
"Eftersom jag aldrig varit anställd under alla mina år i Sverige så ser det inte bra ut på mitt CV. Jag döms ut och ses som någon som inte vill jobba. Du förstår såna projekt om jag inte får jobb så till mig ingenting såna här projekt. Men det finns några som var i samma grupp som har fått jobb och jag känner mig lite problematisk. Du vet när de ser mina papper att jag har inte jobbat. Det är därför viktigt för mig att jag går in och kan visa att jag kan. Jag är duktig på många saker och vi från mitt land vi är som maskiner. T.ex. i mitt hemland jag jobbade från 14 år. Därför jag vill praktik om det finns chans att jag anställa mig. Du kan visa att du kan jobbet och sen att du får kontrakt. Just nu jag är så kall du vet. Jag bryr mig inte."

En bit på vägen eller fast i rondellen

Flera av de intervjuade upplevde att de har haft nytta av det stöd de fått även om det fanns en förväntan eller förhoppning om att deras medverkan i detta projekt skulle leda till arbete. Många har uppskattat kontakten med familjen i fokus, bemötandet, engagemanget och att de har kunnat tala arabiska med projektmedarbetarna och på så sätt kunnat förmedla sig mer nyanserat och friare utan att vara beroende av en tolk. De har även uppskattat att projektmedarbetarna har upplevts vara förstående inför deras situation.

Flera anger att de har fått hjälp med hur de ska skriva cv, hur man söka jobb, använda skills mm dvs insatser som vanligtvis finns inom arbetsmarknadsförvaltningen men har utöver det inte spontant beskrivit vilket annat stöd de fått och på vilket sätt det påverkat dem. Få nämner att de fått hjälp med familjen eller att det har varit problem i familjen utan samtliga ser brist på arbete som deras huvudsakliga problem.

Efterfrågar direktmatchning till arbetsgivare

"Personer som mig, i den här åldern och situationen, det som skulle gynna oss mest är att bli direktmatchad till en arbetsgivare. Att det finns en direktkoppling. Man sparar energi, man sparar pengar och man sparar mycket tid. Det kan räcka att man har en anställd som är specialiserad inom det här området som har kontakt med företagen, som kan matcha personer med olika svårigheter och se vart man passar in och på vilket företag. Att det är så man slussar ut dem.

Om jag hade haft den här chansen, att det finns en person som kan ta tag i det här och hjälpa mig kunna komma i kontakt med rätt person så hade jag för länge sen kunnat ta ett jobb med en anställning och leva bra. Så jag verkligen ber de här personerna, som har de möjligheterna, att ta det här på fullaste allvar och göra något av såna här projekt. Jag tror att det blir den bästa lösningen. Det som jag sa tidigare, personer i den här åldersgruppen blir starkare i språket när de jobbar. Det är så man kan utveckla sitt språk."

Rätt man på rätt plats

"Varenda person här i byggnaden finns det en arbetsgivare till därute. Alla är inskrivna som arbetslösa. Man måste verkligen jobba med den personen för att hitta rätt arbetsplats. Jag har sagt till personalen från kommunen att det inte är bara vi som ska lyssna utan ni måste lyssna på oss också. Jag vet inte om jag sa fel då?!

Jag tror inte att det finns ett företag i Sverige som kan ge mig ett jobb eftersom jag inte kan svenska. För att inte skada mig eller andra på arbetsplatsen så är det ett hinder. Ingen kommer vilja ta ett ansvar för mig. Ska man bara fokusera på svenska arbetsgivare? Det finns kanske en arabisk arbetsgivare som inte tycker att det är viktigt att jag kan svenska. Som guide behöver man ha även de kontakterna. Det finns en arbetsgivare för varenda person här men man ska bara hitta rätt"

Nyckel till arbetsgivare

Flera av de intervjuade säger att de efterlyser mer direktkontakt med arbetsgivare. Många vittnar om att de är villiga att ta flera olika typer av arbete men upplever att de inte får chansen pga ingen eller lite utbildning samt att de har svårt för språket. Flera säger att de har svårt att ta till sig språket på det sätt som vi normalt sett lär ut i Sverige och efterfrågar att få en chans att lära sig språket på en arbetsplats. Många har ingen eller mycket kort utbildning från sitt hemland och är inte vana vid det teoretiska angreppssätt som vi har som standard i Sverige. Man vill göra och lära, inte lära sen göra. Flera vittnar om att de har svårt att ta sig till kunskap teoretiskt och att de är vana vid en annan form av lärande.

Sammanfattning

Detta pilotprojekt startades som ett delprojekt till familjen i fokus där man genom praktiskt arbete med familjerna ville identifiera behov och hitta arbetsmetoder i mellanrummet mellan AMF och SOF. Tanken var att man skulle utgå från hela familjens behov, för att föräldrarna skulle stärkas på sin väg mot självförsörjning. Den målgrupp som valdes ut för projektet var barnfamiljer som haft ekonomiskt bistånd under en längre tid. Projektet startades i juni men projektmedarbetarna påbörjade sitt arbete med familjerna först i september. Pilotdelen av projektet har således varit igång ca 3-4 månader vilket är en mycket kort tid för att arbeta med förändringsprocesser speciellt för personer som varit borta från arbetsmarknaden under lång tid.

Utifrån de intervjuer som gjorts kan vi inte se att deltagarna har uppfattat att de har fått något form av nytt kompletterande stöd från familjen i fokus utan de flesta deltagarna har i stort sett det som mer aktiviteter av samma slag som man tidigare fått på arbetsmarknaden. Det som har varit deltagarnas förväntan och fokus har varit att få ett arbete. De projektmedarbetare som ingått i projektet har båda en bakgrund från arbetsmarknadsförvaltningen och vi vet inte om det kan ha bidragit till ett ökat fokus på mer arbetsmarknadsinriktade insatser framför insatser kopplat till familjen som helhet. Vi ser även att det kan ha varit en försvårande omständighet att medarbetarna inom familjen i fokus var kopplad till familjebehandlingen som är en biståndsbeprövad insats. En tydligare koppling till tidiga förebyggande insatser skulle kunnat ge bättre förutsättningar för att sänka trösklarna in till socialförvaltningen.

Sammanfattning fortsättning

Många kommer från en kultur där man får chans till arbete så länge man kan visa att man är intresserad av att jobba bra. Språket och skolgång är inte avgörande för att kunna få och behålla ett arbete på det sätt som det är i Sverige. Flera har ingen eller mycket kort utbildning från sitt hemland och är inte vana vid det teoretiska angreppssätt som vi har som standard i Sverige. Man vill göra *och* lära, inte lära sen göra. Flera vittnar om att de har svårt att ta till sig kunskap teoretiskt och att de är vana vid en annan form av lärande. Vi har dock inte erbjudit andra metoder för lärande eller kunskapsinhämtning utan har fortsatt erbjuda standardlösningar trots bristande resultat.

Med anledning av den korta projekttid som varit är det svårt att dra några definitiva slutsatser kring vilken nytta deltagarna har haft av de stöd de fått via projektet. Samtliga uppskattar kontakten med projektmedarbetarna, deras bemötande, engagemang och att de har haft en tätare kontakt och uppföljning än vad de haft tidigare. Några nämner även fördelen av att de kan prata arabiska, utan tolk som mellanhand, och att det har gjort det lättare att känns sig förstådd och förstå.

Samtliga som ingår i projektet har haft flera olika insatser från olika instanser och även om de uppskattar ett ökat fokus kan det även finnas en risk med dessa korta satsningar som väcker hopp men inte hinner slutföra vilket kan riskera att minska tilliten till våra förvaltningar. Det förtroendet och den tillit som projektmedarbetarna har byggt bör inte förspillas utan att man bör se över möjligheterna för dem att fortsätta arbeta med dessa individer men med nya metoder och nya angreppssätt för att bryta mönster för såväl föräldrar som för deras barn.

Endast en del av projektet

Denna rapport är en del av utvärdering av familjen i fokus och i denna har vi fokuserat på det direkta arbetet med familjerna. Det finns en kompletterande analys för det arbetet som fokuserat på samverkan mellan medarbetare på AMF och SOF.

Det som blir tydligt i detta projekt är dock att det finns ett behov av att samordna våra olika insatser mellan SOF och AMF på ett mer systematiskt sätt. Vi måste tänka HELA människan. Det skaver allt för ofta i gränssnittet mellan olika insatser. Vi måste arbeta med parallella processer inte som nu sekventiella processer. Utifrån arbetsgruppens dialoger kan även nämnas att de saknat en tydlig koppling till SOF's tidiga insatser. Arbetsgruppen menar att det kunde ha varit fördelaktigt med en projektmedarbetare med en djupare kompetens i det sociala arbetet som ställt andra typer av frågor till familjerna för att identifiera behov av tidiga insatser i arbetet med familjerna. Det har varit svårt för projektmedarbetarna att prata om sociala tjänster och få familjerna att se de behov av stöd som kan ha funnits.

Vi behöver arbeta mer resurseffektivt genom att samordna våra insatser med invånarna. Det interna värdeskapandet hänger intimt samman med värdeskapandet hos dem vi är till för och detta kanske behöver förtydligas oftare för våra medarbetare, hur det interna och det externa hänger ihop.

Scala i 400 år

”Om jag befinner mig på Scala i 400 år så kommer jag inte lära mig språket med de som finns här. Så är det, det är sanningen. Det man lär sig första, andra och tredje året så har man lärt man det man behöver men sen då? Man har olika sätt att lära sig språket och man lär sig mycket i arbetet. När jag jobbade som timanställd lära jag mig nya ord genom jobbet. Arbetsrelaterade ord och begrepp lär man sig i praktiken.”

Utvecklingsområden

Hur skapar vi en ökad förståelse för när vi behöver koppla på fler kompetenser

Hur skulle vi kunna möta språksvaga invånare bättre, att göra *och* lära

Hur skapar vi en ökad förståelse för förändring utifrån familjen hela behov